

22.11.2023

6-А-Б

Історія

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Міфологія та релігійні вірування жителів Єгипту та Межиріччя.

Мета уроку: познайомити учнів із давньоєгипетськими міфами й релігійними уявленнями; формувати інформаційну компетентність: розвивати вміння використовувати історичні джерела, формувати мовленнєву, логічну компетентності, вчити учнів пояснювати та доречно вживати поняття «міф», «релігія», «мумія», «сфінкс», «саркофаг»; виховувати повагу до історичного минулого народів.

Актуалізація опорних знань

Бесіда

Якими були відносини між членами сім'ї в суспільствах стародавнього Сходу?	Прекрасно
Яким було становище жінки в суспільствах стародавнього Сходу?	Добре
Чого навчали дітей в давніх школах?	Треба попрацювати
Яким був виховний ідеал у суспільствах стародавнього Сходу?	Нічого не зрозуміло

Мотивація навчальної діяльності.

Розгадайте ребус і розкажіть, що ви знаєте про заповнене в ньому явище.

Вивчення нового матеріалу

Релігія та міфологія Єгиптяни вірили, що природою та життям людей управляють боги. Про це свідчать єгипетські міфи — чарівні оповідання про богів. Єгиптяни не тільки розповідали про своїх богів, а й малювали їх на стінах палаців і гробниць, зображували у вигляді скульптур. Блакитне небо вони вважали богинею Нут і уявляли її то жінкою, то небесною коровою із зірками на тілі. Сонце — то бог Ра в золотому човні; його символом був жук скарабей. Так само, як скарабей скочує лапками кульку з болота, бог сонця Ра щодня котить сонячну кулю по небу, вважали єгиптяни. Найбільше вони шанували бога сонця, який дає життя людям, рослинам, тваринам. Жуків скарабейів, зроблених з коштовного каміння або фаянсу, часто знаходять археологи під час розкопок. Богів у Стародавньому Єгипті було дуже багато. Їх зображали на стінах гробниць і храмів з людським тілом і з головами різних тварин. Наприклад, грізну богиню війни Сохмет уявляли у вигляді жінки з головою левиці; бога мудрості та письма Тота — у вигляді чоловіка з головою ібіса — великого птаха, схожого на журавля. Єгиптяни вважали, що людей колись виліпив на гончарному крузі бог-баран Хнум. Богиню краси та кохання Хатор уявляли з головою корови. Дуже шанували богиню-кішку Бастет, яка знищувала мишей і берегла врожай. Вірили, що крокодил у водах Нілу — це бог Собк. Якщо необережну людину з'їдав крокодил, вважали, що бог виявив їй велику ласку. У спеціальних басейнах єгиптяни тримали приручених крокодилів із золотими браслетами на лапах і золотими сережками у вухах. Єгиптяни шанували могутню річку Ніл. Він щороку покривав поля родючим намулом і дарував людям високі врожаї. Ніл під час розливу називали «Хапі» і поклонялися йому як богові.

Словникова робота (запишіть)

Міфи – народний переказ про реальні та фантастичні події.

Міфологія – розповіді про життя і діяння богів і взаємодія людини з ними.

Пантеон богів — група богів певної релігії.

Культ – шанування бога або людини (культ особи); релігійні обряди, служіння божеству.

Мумія — тіло людини чи тварини, чиї м'які тканини захищені від розкладу внаслідок дії хімічних речовин, холоду, низької вологості чи нестачі повітря.

Метою муміфікації зазвичай є прагнення до вічного життя або, принаймні, до подальшої фізичної присутності померлих.

Історичні загадки

З'ясуйте за допомогою додаткових джерел інформації, за які «заслуги» жук скарабей здобув честь уособлювати давньоєгипетського бога Хепрі.

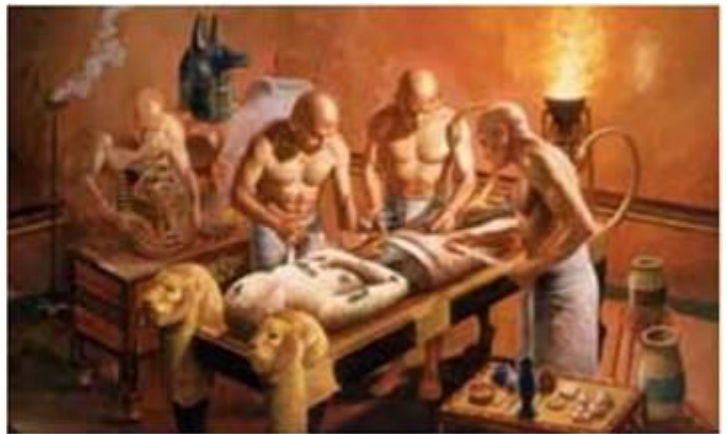
Жук скарабей священний

Давньоєгипетський бог Хепрі
у вигляді жука скарабея

Робота з візуальними джерелами

Мумії фараонів належать до найвідоміших пам'яток давнього Єгипту, де фараона вважали живим богом. Єгиптяни вірили, що цар не вмирав, а лише покидав землю людей, сходив на свій обрій, сягав неба та зливався зі своїм творцем.

Виготовлення мумії фараона (давньоєгипетський і сучасний малюнки)

1. Упізнайте єгипетського бога на малюнках.
2. За якими зображеними елементами вам вдалося це зробити?
3. Які знання здобували і використовували єгиптяни під час муміфікації?

Практична діяльність

Робота з документами

Молитва-заперечення померлого перед судом Озіріса (із «Книги мертв их»)

Я не здійснював несправедливості проти людей.

Я не кривдив близьких.

Я не говорив неправду в Місці Істини.

Я не грабував бідних.

Я не робив нічого супроти волі богів.

Я не підбурював слугу проти господаря.

Я не отруював.

Я не вбивав.

Я не наказував убивати.

Я не грабував могил.

Я не мучив удів.

Я не чинив нікому зла.

Я не привласнював дари, які приносили в храм, не полював на священних тварин.

Я не маю гріха, я не маю гріха, я не маю гріха, я не маю гріха, моя безгрішність – це безгрішність Величного Фенікса (Бену), що в Гераклеополі.

Мені не нашкодять у Великому Будинку Двох Істин, бо я знаю імена богів, що перебувають поряд із тобою.

Запитання до документа

1) Які людські якості цінувалися в Стародавньому Єгипті?

2) Які дії стародавні єгиптяни вважали гріхом?

Хвилинка відпочинку. Гімнастика для очей

https://youtu.be/u_fLRqqJ59E?si=uANSHgRkLIGVwBpf

Пізнавально й цікаво

Ознайомтеся за допомогою малюнків зі світом богів Давнього Єгипту та Межиріччя. Дайте відповіді на запитання:

1) що спільного в пантеонах богів Давнього Єгипту й Межиріччя?

2) як у пантеонах богів відображені особливості природних умов Давнього Єгипту й Межиріччя?

3) як у пантеонах богів відображено вплив господарської діяльності людини на вірування?

 <p>Нун — первісний водяний хаос, «батько богів»</p>	 <p>Мут — мати світу, покровителька материнства</p>	 <p>Ра — бог Сонця</p>	 <p>Хнум — бог-творець, зліпив людей на гончарному крузі, покровитель Нілу</p>
 <p>Озіріс — бог родючості, добра, суддя у потойбічному світі</p>	 <p>Тефтун — дочка бога Сонця Ра, богиня вологи</p>	 <p>Геб — бог землі</p>	 <p>Сет — бог люті, піщаних бур, руйнування, хаосу, війни й смерті</p>
 <p>Анубіс — бог-покровитель померлих</p>	 <p>Ісіда — богиня родючості, води і вітру</p>	 <p>Тот — бог мудрості та знань</p>	 <p>Сехмет — богиня війни, лютої помсти</p>

Узагальнення. Систематизація.

Бесіда

До якого виду релігій (політеїзму чи монотеїзму) належали релігії єгиптян, населення Межиріччя і Давньої Індії?

Які особливості умов життя і господарювання давніх народів знайшли відображення у релігійних віруваннях?

Як впливала релігія на ставлення до правителів давніх держав (на прикладі Давнього Єгипту)?

Чи впливали релігійні вірування на поведінку давніх народів?

Рефлексія

*Скориставшись уявним мікрофоном, доповніть твердження: Раніше я не знав / не знала, що...

Домашнє завдання:

1. Опрацюйте § 22, опорний конспект.
2. Запишіть богів Єгипту і Месопотамії (стор. 105-106).

Завдання надсилайте на освітню платформу Human, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!